Azərbaycan Turizm və Menecment Universiteti
Xasənmədov Qismət Famil oğlu
qismetxasen@gmail.com

KƏND TURİZMİNİN DÜNYA ÖLKƏLƏRİNDƏ İNKİŞAF SƏVİYYƏSİ

XÜLASƏ

Kənd turizmi, son illərdə dünya miqyasında məşhurlaşaraq əhəmiyyətli bir turizm növünə çevrilmişdir. Bu turizm növü, şəhər həyatından uzaqlaşaraq təbii mühitdə və kənd yerlərində yaşamağa, kənd həyatını və mədəniyyətini daha yaxından tanımağa imkan verir. Kənd turizminin inkişafı bir çox ölkələrdə əhəmiyyətli sosial və iqtisadi faydalar təmin etmişdir. Bəzi ölkələrdə kənd turizmi iqtisadiyyatın mühüm hissəsinə çevrilərkən, bəzilərində isə hələ inkişaf mərhələsindədir.

Kənd turizmi, həm təbii resurslardan istifadə etməklə, həm də kənd mədəniyyətini, ənənələrini, yerli həyat tərzini təcrübə etməklə turistlərə fərqli və unikal təcrübələr təklif edən bir turizm növüdür. Bu turizm forması xüsusilə əkinçilik, heyvandarlıq, təbiət yürüşləri, kənd həyatı, yerli sənətkarlıq və ənənəvi qida mədəniyyətinin təqdim edildiyi sahələrdə inkişaf edir. Kənd turizminin inkişaf səviyyəsi, bir çox amildən asılı olaraq, dünyanın müxtəlif regionlarında fərqli inkişaf mərhələlərindədir. Bu məqalədə, kənd turizminin dünya ölkələrində inkişaf səviyyəsi, həmçinin müxtəlif regionlarda kənd turizminin inkişafını təsir edən amillər araşdırılacaqdır.

Açar sözlər: *kənd turizmi, dünya ölkələri, inkişaf səviyyəsi, amillər, faydalar.*

GİRİŞ

Kənd turizminin tarixi çox uzağa getmir. Keçmişdə insanlar yalnız əkinçilik və heyvandarlıqla məşğul olurdular, ancaq sənaye inqilabından sonra urbanizasiyanın artması, kənd yerlərinin tərk edilməsi və şəhərlərdə insanların daha çox sıxışması, kənd turizminin ortaya çıxmasına zəmin yaratdı. Şəhər sakinləri, təbiətə yaxınlaşma, sadə kənd həyatını yaşama və yerli mədəniyyətlə tanış olmaq istəyinə sahib oldular. Eyni zamanda, kənd turizminin inkişafı, kəndlərdə yaşayan əhalinin iqtisadiyyatını gücləndirmək və onlara alternativ gəlir mənbələri təqdim etmək üçün mühüm bir vasitə oldu. Bundan əlavə, kənd turizmi bir çox ölkədə dayanıqlı turizmin inkişafını təmin etməyə, ətraf mühitin qorunmasına, yerli mədəniyyətlərin yaşadılmasına və sosial strukturların gücləndirilməsinə dəstək verməklə geniş vüsət almışdır. Kənd turizminin ən gözəl xüsusiyyətlərindən biri də onun təbiətə və ətraf mühitə olan hörmətli yanaşmasıdır. Bu turizm növü ekoturizm ilə sıx bağlıdır və ətraf mühitə zərər vermədən, təbiət sərvətlərindən faydalanmaq imkanı təqdim edir.

ƏSAS HİSSƏ

Ümumilikdə, kənd turizmi, həm yerli əhali üçün iqtisadi imkanlar yaratmaq, həm də turistlərə yeni və unikal təcrübələr təqdim etmək baxımından əhəmiyyətlidir. Bu sahənin inkişafı, yalnız yerli iqtisadiyyatı gücləndirmək üçün deyil, həm də insanların həyat keyfiyyətini artırmaq, təbiətə olan diqqəti yüksəltmək və mədəni irsi qorumaq məqsədini güdür. Kənd turizminin dünyada bu qədər geniş yayılması, onu yalnız iqtisadi deyil, həm də sosial və ekoloji baxımdan önəmli bir sahəyə çevirir.

Kənd turizminin dünya ölkələrində inkişaf səviyyəsi müxtəlif amillərdən asılıdır, o cümlədən iqtisadi şərtlər, infrastrukturun mövcudluğu, yerli icmaların iştirakçılığı və dövlət siyasətləri.(Cədvəl 1).

Cədvəl 1.

Kənd turizminin dünya ölkələrində inkişaf səviyyəsinin müxtəlif amilləri

1. İqtisadi amillər	Kənd turizminin inkişafı üçün iqtisadi amillər mühüm rol oynayır. İnkişaf etmiş ölkələrdə kənd turizmi daha çox maliyyə resurslarına malikdir. Məsələn, Avropa ölkələri, xüsusilə Almaniya və Fransa, kənd turizmini təşviq edən proqramlar həyata keçirir. Bu proqramlar çərçivəsində kiçik kreditlərin verilməsi, kənd evlərinin

	yenidən qurulması və xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması üçün maliyyə dəstəyi təmin edilir.
2. İnfrastrukturun inkişafı	Kənd turizminin uğurlu olması üçün infrastrukturun yaxşı olması vacibdir. Yolların keyfiyyəti, nəqliyyat xidmətləri və kommunikasiya sistemləri turistlərin bölgəyə gəlməsini asanlaşdırır. Məsələn, İtaliya kimi ölkələrdə kənd bölgələrinin infrastrukturunun yaxşılaşdırılması nəticəsində turist axını artmışdır. Bu da öz növbəsində yerli iqtisadiyyata müsbət təsir göstərmişdir.
3. Yerli icmanın iştirakı	Kənd turizminin inkişafında yerli icmaların aktiv iştirakı da önəmlidir. Turistlərin qəbul edilməsi üçün ev sahiblərinin hazırlanması və maarifləndirilməsi vacibdir. Məsələn, Çex Respublikası və Polşa kimi ölkələrdə yerli sakinlərə kənd turizmi ilə bağlı təlimlər verilir ki, bu da onların xidmət keyfiyyətini artırır.
4. Dövlət siyasətləri	Dövlət siyasətləri də kənd turizminin inkişafında mühüm rol oynayır. Bir çox ölkədə kənd turizmini təşviq edən qanunvericilik aktları qəbul edilmişdir. Məsələn, Yeni Zelandiya hökuməti kənd turizmindəki potensialı artırmaq məqsədilə xüsusi proqramlar həyata keçirir ki, bu da turistlərin sayını artırmağa kömək edir.
5. Ekoloji təsirlər	Kənd turizmi ekoloji cəhətdən də faydalıdır; çünki bu növ turizm ətraf mühitin qorunmasına yönəlmiş fəaliyyətləri təşviq edir. Məsələn, Norveçdə ekoturizm layihələri çərçivəsində kənd yerlərində ekoloji tarazlığın qorunmasına diqqət yetirilir.
6. Beynəlxalq təcrübə mübadiləsi	Beynəlxalq təcrübə mübadiləsi də kənd turizminin inkişafına kömək edir. Avropa Birliyi çərçivəsində keçirilən konfranslar və seminarlar vasitəsilə müxtəlif ölkələrin təcrübələri paylaşılır ki, bu da yeni ideyaların yaranmasına səbəb olur.

Mənbə: Sharpley, R. (2002). Rural Tourism: An Introduction. In Rural Tourism and Sustainable Rural Development (pp. 1-17). Channel View Publications.

Cədvəldə qeyd olunan bu faktorların hər biri özlüyündə mühüm rol oynayır və bir-biri ilə qarşılıqlı əlaqədədir.

Kənd turizminin inkişafı, müxtəlif ölkələrdə fərqli sürətlə baş vermiş və müxtəlif modellərlə həyata keçirilməkdədir. Avropa ölkələrində bu sahə artıq çox geniş yayılmış və yüksək inkişaf səviyyəsinə çatmışdır, bir çox Asiya və Cənubi Amerika ölkələrində isə kənd turizminin inkişafı hələ də erkən mərhələlərdədir. Bu fərqliliklər, hər bir ölkənin iqtisadi strukturu, mədəniyyətindəki müxtəlifliklər, yerli əhali ilə əlaqələr və təbii mühitin fərqli xüsusiyyətləri ilə əlaqədardır.

Avropa ölkələrində kənd turizmi

Avropa ölkələrində kənd turizmi uzun bir tarixə malikdir. Xüsusilə, İtaliya, Fransada, İspaniya və Portuqaliyada kənd turizmi çox geniş yayılmışdır. Bu ölkələrdə kənd həyatını tanımaq, ənənəvi qida

məhsullarını dadmaq və kənd həyatının sadə və təbii ritmini izləmək istəyən turistlər çoxdur (Roberts, L., & Hall, D., 2001).Məsələn,

1. İtaliya: Agriturismo Modeli. İtaliya kənd turizmi üçün nümunəvi ölkələrdən biridir. Burada ən çox istifadə edilən və tanınan kənd turizmi forması **"agriturismo"** adlanır. Agriturismo, kənd təsərrüfatı fəaliyyətləri ilə birləşdirilmiş turizm modelidir. Turistlər kənd təsərrüfatı işlərinə qatılaraq yerli həyat tərzini tanıyır, həmçinin təbiətin və ənənəvi İtaliya mətbəxinin dadına baxırlar. Agriturismo, əsasən, İtaliyanın Toskana, Umbria, Puglia və Sardenya kimi bölgələrində inkişaf etmişdir. İtaliyada kənd turizminin inkişafı, yerli kənd təsərrüfatı məhsullarının, xüsusən də şərab, zeytun yağı və pendir kimi təbii məhsulların istehsalına böyük diqqət yetirilməsi ilə əlaqələndirilir. Kənd turizmi, həmçinin yerli iqtisadiyyata əlavə gəlir mənbəyi təmin edir və əhali üçün yeni iş yerləri yaradır.

*2. Fransa: "Gîte" və "Chambre d'Hôte"***.** Fransada kənd turizmi çox geniş yayılıb və müxtəlif formalarla inkişaf edir. Fransada kənd evləri və qonaq otaqları kirayə verən **"gîte"** və **"chambre d'hôte"** sistemləri çox populyardır. Bu sistemlər, turistlərə yerli yaşayış şəraitində qalmalarına və kənd həyatını birbaşa təcrübə etmələrinə imkan verir. Fransa, həmçinin, geniş təbiət parklarına və əhəmiyyətli tarixi yerlərə sahib olduğundan, kənd turizmi çox maraqlı və zəngin bir təcrübə təklif edir.

3. İspaniya: Kənd Turizminin Çeşidli Formaları. İspaniyada kənd turizmi, xüsusilə dağlıq bölgələr və kəndlərdə inkişaf etmişdir. İspaniyada kənd turizminin ən çox yayıldığı bölgələrdən biri **Andalusiya** və **Kataloniya**dır. İspaniyada **"casa rural"** (kənd evi) adlanan evlər turistlər üçün ən populyar qalma yerləridir. Bu evlər, adətən, ənənəvi kənd həyatını yaşamaq istəyənlərə təklif olunur. İspaniyada həmçinin kənd turizmi ilə əlaqəli müxtəlif tədbirlər, festivallar və mədəni tədbirlər təşkil edilir. Bu tədbirlər yerli mədəniyyətin tanıdılmasına və kənd həyatının təbliğinə xidmət edir.

4. Almaniya: Ekoloji və Təbii Turizm. Almaniya kənd turizminin inkişafında ekoloji və təbii turizmə yönəlmiş bir model təqdim edir. **"Landurlaub"** (kənddə tətil) kimi proqramlar turistlərə təbiətdə vaxt keçirmək və kənd həyatına uyğun bir təcrübə yaşamaq imkanı verir. Almaniya, həmçinin, təbii mühitin qorunmasına və ekoloji təmiz turizmə xüsusi diqqət yetirir. Almaniyada kənd turizmi, xüsusilə ətraf mühitin qorunması və ekologiyaya olan diqqət ilə bağlı müxtəlif təşviqlər həyata keçirilir. Ekoturizm və kənd təsərrüfatı ilə əlaqəli təcrübələr, turistlərə təbii sərvətləri kəşf etməyi və ekologiya ilə bağlı məlumat əldə etməyi təklif edir.

5. Portuqaliya: Kənd Həyatının Yenidən Canlandırılması. Portuqaliyada kənd turizmi, kənd həyatını canlandırmaq və yerli əhalinin iqtisadi inkişafını dəstəkləmək məqsədilə inkişaf etdirilmişdir. Bu ölkədə kənd evləri və təsərrüfatlar, turistlərə kənd həyatını yaşamaq və ənənəvi Portuqaliya mətbəxini dadmaq imkanı təqdim edir. **"Turismo rural"** adı altında təşkil edilən kənd turizmi, xüsusilə ölkənin şərq və cənub bölgələrində çox populyardır. Portuqaliyada kənd turizmi, həmçinin, ekoturizm, vin turizmi və mədəni turizm kimi sahələrdə də inkişaf edir. Yerli şərabçılıq və zeytunçuluq kimi sahələr kənd turizminin əsas təcrübələrini təşkil edir.

6. Yunanıstan: Adalar və Kəndlərdə Sakit Həyat. Yunanıstanda kənd turizmi daha çox adalarda və dağlıq bölgələrdə inkişaf edib. **"Agroturismo"** modelinə uyğun olaraq, turistlər kənd təsərrüfatı fəaliyyətlərinə qatılır və yerli həyat tərzini təcrübə edirlər. Yunan adalarında kənd turizmi, təbii mənzərələr, arxeoloji yerlər və Yunan mətbəxinin zənginliyi ilə zəngindir. Bu, həmçinin yerli iqtisadiyyatın inkişafına və kəndlərdə həyatın canlanmasına kömək edir.

7. Böyük Britaniya: Kənd Həyatının Təcrübəsi. Böyük Britaniyada kənd turizmi, xüsusilə İngiltərənin cənub-şərq və qərb bölgələrində geniş yayılıb. Britaniya kəndləri, təbii gözəllikləri və tarixi abidələri ilə məşhurdur. Kənd evlərində qalmaq, kənd təsərrüfatı işlərinə qatılmaq və yerli mədəniyyətlə tanış olmaq, turistlərə qeyri-adi bir təcrübə təqdim edir. Burada həm də **"farm stays"** (ferma qalmağı) və "bed and breakfast" kimi müxtəlif kənd turizmi formaları mövcuddur.

Asiya və Yaxın Şərq Ölkələrində Kənd Turizmi

Asiya və Yaxın Şərq, kənd turizminin inkişafı üçün əhəmiyyətli bir potensiala sahib olan bölgələrdir. Bu ərazilərdə kənd turizmi, əhalinin kənd həyatına dair daha çox məlumat əldə etməsi və

ənənəvi həyat tərzini yaşaması məqsədilə təşkil edilir. Həmçinin, bu regionlarda kənd turizmi iqtisadi inkişafı təşviq etmək, mədəniyyəti qorumaq və ekoloji davamlılığı dəstəkləmək kimi vacib məqsədləri də əhatə edir. Hər bir ölkə özünəməxsus təbiətinə, mədəniyyətinə və ənənələrinə uyğun olaraq kənd turizmini inkişaf etdirir (Pavlovich, K., 2003:113-125).

1. Çin: Kənd Turizminin İntensiv İnkişafı. Çin, kənd turizminin inkişafı ilə bağlı ən böyük irəliləyişlərdən birinə sahibdir. Kənd turizmi, son illərdə Çində xüsusilə turizm sektorunun sürətlə böyüdüyü bir dövrdə daha da əhəmiyyət qazandı. Çin hökuməti kənd turizmini təşviq edərək, şəhərləşmənin təsirlərindən uzaq olan kənd ərazilərində yaşayan insanları iqtisadi baxımdan dəstəkləməyi hədəfləyir. Bu proses, həm də yerli kəndlərə gələn turistlər vasitəsilə əhalinin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılmasına kömək edir.

2. Hindistan: Kənd Turizminin Yüksəlişi. Hindistan, kənd turizmini mədəniyyətin və ənənələrin qorunması, həmçinin kənd ərazilərinin iqtisadi inkişafı üçün bir vasitə olaraq istifadə edir. Hindistanın geniş kənd əraziləri və zəngin mədəni irsi, bu ölkədə kənd turizminin sürətli inkişafını təmin edir. Kənd turizmi, hind kəndlərinin təbii gözəlliklərini, tarixi yerlərini və ənənəvi həyat tərzini turistlərə təqdim etmək məqsədi daşıyır. **"Rural tourism"** olaraq bilinən model, kənd sakinlərinin qonaqları qarşılayaraq onlara kənd həyatını və yerli mədəniyyətləri göstərdikləri bir fəaliyyət növüdür. Hindistanda kənd turizmi, yerli xalqın məşğul olduğu kənd təsərrüfatı işlərinə qatılmaq, yerli bazarlarda alış-veriş etmək, ev qonaqlıqlarına qatılmaq və yerli yeməkləri dadmaqla əlaqələndirilir.

3. Yaponiya: Kənd Turizmi və Ekoturizm. Yaponiya, kənd turizmi və ekoturizmin inkişafına xüsusi diqqət yetirən bir ölkədir. Yaponiyada kənd turizmi, yalnız kənd həyatını təcrübə etmək deyil, həm də təbii mühitin qorunmasına yönəlmişdir. Yaponiya, təbiətin qorunmasına və ekoloji cəhətdən davamlı turizmə xüsusi önəm verir. "Satoyama" (kənd yaxınlığı) turizmi, Yaponiyanın kənd bölgələrində ekoloji təmiz və ənənəvi həyat tərzini yaşamaq istəyən turistlər üçün təklif edilən bir modeldir. Yaponiyada kənd turizmi, həmçinin kənd təsərrüfatı fəaliyyətlərinə qatılmaq, qədim kəndlərdəki evlərdə qalmaq, ənənəvi yapon yeməkləri ilə tanış olmaq və qədim mədəniyyətlərlə əlaqədar təcrübələr təklif edir. Bu model, həm də yerli əhalinin iqtisadiyyatı üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

4. Cənubi Koreya: Kənd Turizminə Dövlət Dəstəyi. Cənubi Koreyada kənd turizmi, son illərdə dövlətin dəstəyi ilə böyük inkişaf göstərmişdir. Bu ölkədə kənd turizminin məqsədi, yerli əhaliyə iqtisadi fayda təmin etmək və kənd həyatını gələcək nəsillərə tanıtmaqdır. **"Rural tourism"** həm də kənd təsərrüfatı fəaliyyətlərinə qatılmaq və təbiətdə vaxt keçirmək istəyən turistlər üçün çox cəlbedici bir sahədir. Cənubi Koreya, həmçinin kənd turizminə ekoloji təmiz və davamlı inkişaf prinsipləri tətbiq edir. Cənubi Koreyada ən çox yayılmış kənd turizmi fəaliyyətləri, yerli kəndlərdə qonaq evlərində qalmaq, kənd təsərrüfatı işlərinə qatılmaq, yerli sənətkarlıq və mədəniyyət tədbirlərinə qatılmaqdır. Bu, həm də kəndlərin inkişafını və insanların həyat şəraitini yaxşılaşdırmağa xidmət edir.

Şimali Amerika və Latın Amerikası Ölkələrində Kənd Turizmi

Şimali Amerika və Latın Amerikası, kənd turizminin müxtəlif formalarla inkişaf etdiyi bölgələrdir. Hər iki regionda kənd turizmi, yerli iqtisadiyyatları canlandırmaq, mədəniyyətləri qorumaq və təbii sərvətləri tanıtmaq məqsədilə müxtəlif təcrübələr təqdim edir. Bu bölgələrdə kənd turizmi, həmçinin ekoturizm və kənd təsərrüfatı ilə əlaqəli fəaliyyətlər üzərində qurulub (Koutsou, S., & Stathopoulou, S., 2010: 389-405).

Şimali Amerika ölkələrində, xüsusilə ABŞ və Kanadada, kənd turizmi inkişafını müxtəlif təbiət parkları və ekoloji bölgələr üzərində qurur. Bu ölkələrdə təbii mühitin qorunması və ekoturizm məsələləri yüksək səviyyədə inkişaf etmişdir. Məsələn, ABŞ-da kənd turizmi çox zaman "ekoturizm" olaraq tanınır və təbiətə yönəlmiş təcrübələr təqdim edir.

Latın Amerikası ölkələrində, xüsusən Braziliya və Meksikada, kənd turizmi son illər daha da inkişaf edib. Bu ölkələrdə kənd turizminin inkişafı həm də əhalinin yoxsulluq səviyyəsinin azaldılmasına və yerli iqtisadiyyatın gücləndirilməsinə yönəlir. Turistlər buralarda həm təbii gözəlliklərə, həm də yerli mədəniyyətə yaxın olurlar.

Braziliyada kənd turizmi, "rural tourism" (kənd turizmi) və "agroturismo" (kənd təsərrüfatı turizmi) kimi müxtəlif modellərlə həyata keçirilir. Kənd turizmi, turistlərə yerli kənd həyatını təcrübə etmək, təbii gözəlliklərlə tanış olmaq, kənd təsərrüfatı fəaliyyətlərinə qatılmaq və yerli yeməkləri dadmaq imkanı təqdim edir. Braziliyada kənd turizminin inkişafı, həmçinin yerli əhalinin gəlirinin artırılmasına və kənd həyatının qorunmasına xidmət edir. Kənd turizmi xüsusilə Amazon bölgəsində, Mina Gerais və Rio Grande do Sul kimi kəndlərdə çox populyardır. Bu bölgələrdə turistlər, təbiət turizmi, kənd təsərrüfatı işlərinə qatılma və yerli mədəniyyətlə tanış olmaq imkanı əldə edirlər.

Meksika, kənd turizminin inkişafı ilə tanınan digər Latın Amerika ölkəsidir. Meksikada kənd turizmi, yerli mədəniyyətlərin və ənənələrin qorunmasına yönəlmişdir. "Turismo rural" (kənd turizmi) modeli, turistlərə kəndlərdə yerli həyatla tanış olmaq, kənd təsərrüfatı ilə məşğul olmaq, yerli sənətkarlıq məhsulları və mətbəxini təcrübə etmək imkanı verir. Meksika, həmçinin ekoturizmə çox diqqət yetirir. Burada Chiapas və Oaxaca kimi bölgələrdə kənd turizmi çox geniş yayılmışdır. Bu bölgələrdə təbii parklar, arxeoloji ərazilər və mədəni abidələr turistlərə təqdim edilir. Kənd turizmi, həm də yerli əhalinin iqtisadi rifahını yaxşılaşdırmağa xidmət edir.

Kolumbiya, kənd turizmi sahəsində inkişaf edən digər bir Latın Amerika ölkəsidir. Kolumbiyada kənd turizmi, xüsusilə Kordilera dağları və Amazon bölgəsi kimi təbii zənginlikləri ilə tanınır. Kolumbiyada kənd turizmi, yerli mədəniyyətlərlə tanış olmaq, kənd təsərrüfatı fəaliyyətlərinə qatılmaq və təbii sərvətləri kəşf etmək üzərində qurulub. Kolumbiyada kənd turizmi, həm də ekoturizmə əsaslanır və turistlərə yerli floraya və faunaya yaxından tanış olmaq imkanı verir. Həmçinin, kənd turizmi, yerli əhalinin rifahını artırmağa və kənd inkişafını dəstəkləməyə xidmət edir.

Ümumilikdə, Şimali Amerika və Latın Amerikası ölkələrində kənd turizmi, həm təbiətə yaxın olmaq, həm də yerli mədəniyyəti qorumaq və tanıtmaq məqsədilə inkişaf edir. Hər iki regionda kənd turizmi, yerli əhalinin rifahını artırmağa, təbii sərvətləri qorumağa və iqtisadi inkişafı təşviq etməyə xidmət edir. Ekoturizm, kənd təsərrüfatı fəaliyyəti və mədəni turizm bu bölgələrdə kənd turizminin əsas sahələrini təşkil edir. Bu ölkələr, həmçinin, kənd turizmi vasitəsilə turistlərə öz unikal mədəniyyətlərini və ənənələrini tanıtmaq üçün əhəmiyyətli bir platforma yaradırlar.

4. Afrika və Okeaniya

Afrika və Okeaniya, kənd turizminin inkişafı üçün çox müxtəlif və maraqlı imkanlar təqdim edən iki regiondur. Bu bölgələrdə kənd turizmi həm təbiətə, həm də mədəniyyətə dayalı bir təcrübə olaraq inkişaf edir. Kənd turizmi bu regionlarda sosial-iqtisadi inkişafı dəstəkləyir, ənənəvi həyat tərzlərini qoruyur və ekoloji davamlılığı təşviq edir. Həm Afrika, həm də Okeaniyada kənd turizminin müxtəlif növləri, yerli mədəniyyətlərə olan maraq və təbii sərvətlərin qorunması ön planda durur (Goodwin, H., & Kent, P., 2003: 243-256).

Afrikada kənd turizmi, xüsusilə qeyri-sabit iqtisadiyyatların olduğu ölkələrdə daha çox inkişaf etməkdədir. Kənd turizmi, bu bölgələrdə həm yerli iqtisadiyyatı canlandırmağa, həm də mədəniyyətləri tanıtmağa xidmət edir. Məsələn, Keniyada və Tanzaniyada kənd turizmi təbiətə yönəlmiş və safari turları ilə birləşdirilən məhsullar təklif edir. Kenya, Afrika qitəsində kənd turizminin ən yaxşı inkişaf etdiyi ölkələrdən biridir. Ənənəvi safari turlarının xaricində, Kenya, kənd turizmi sahəsində də bir sıra unikal təcrübələr təklif edir. Burada turistlər, kənd həyatını təcrübə edə, yerli qəbilələrin mədəniyyəti ilə tanış ola və onların ənənəvi kənd təsərrüfatı fəaliyyətlərində iştirak edə bilərlər. Tanzaniya, həm də kənd turizminin inkişafı üçün böyük potensiala sahib olan bir ölkədir. Kənd turizmi burada ekoturizm ilə sıx əlaqəlidir, xüsusilə Serengeti və Ngorongoro kimi təbiət parkları ilə tanınır. Tanzaniyada turistlər, kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan ailələrə qonaq ola bilər, bu da onları yerli həyat tərzi ilə yaxından tanış edər. Bu turist təcrübələri, həmçinin kəndlərin iqtisadiyyatı və mədəniyyətlərinin inkişafını dəstəkləyir.

Okeaniya ölkələrində, xüsusən Yeni Zelandiyada, kənd turizmi ekoloji turizm və təbiət ilə bağlıdır. Yerlilər, qonaqlara ənənəvi kənd həyatını və ətraf mühitlə bağlı həyat tərzlərini təqdim edirlər. Yeni Zelandiya, kənd turizmi sahəsində ən qabaqcıl ölkələrdən biridir. Burada kənd turizmi, kənd təsərrüfatı ilə əlaqəli fəaliyyətlər, ekoturizm və yerli mədəniyyətlərə dair təcrübələr təqdim edir. Yeni

Zelandiya kənd turizminin mərkəzində, turistlərin fermalarda qalması, yerli kənd təsərrüfatı ilə tanış olmaları və təbii ərazilərdə yürüşlər etmələri yer alır. Yeni Zelandiyada Maori mədəniyyətinin qorunması və tanıdılması, kənd turizminin əhəmiyyətli bir hissəsidir. Maorilər turistlərə yerli mədəniyyətləri, həyat tərzlərini və ənənələrini nümayiş etdirir, bu da həm yerli xalqın rifahını artırır, həm də turistlərə unikal təcrübələr təqdim edir.

Ümumilikdə, hər iki bölgədə kənd turizmi, yerli mədəniyyətlərin qorunması, təbii sərvətlərin təşviqi və iqtisadi inkişaf baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Lakin hər iki regionda da infrastruktur və təhlükəsizlik məsələləri kimi çətinliklər mövcuddur. Kənd turizminin gələcəkdə daha da inkişafı, həm turistlərə zəngin təcrübələr təqdim etməyə, həm də yerli əhaliyə iqtisadi fayda təmin etməyə kömək edəcəkdir.

NƏTİCƏ

Yekun olaraq, dünya ölkələrində kənd turizmi müxtəlif səviyyələrdə inkişaf edib. Hər ölkə öz yerli xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq kənd turizmini inkişaf etdirməkdədir. Bu turizm növü təbii sərvətləri və mədəniyyətləri qorumağa, yerli iqtisadiyyatı canlandırmağa və turizm sektorunu diversifikasiya etməyə xidmət edir. Gələcəkdə, kənd turizminin daha geniş yayılması, ətraf mühitin qorunması və yerli cəmiyyətlərin rifahının artırılması məqsədilə davamlı inkişaf prinsiplərinə əsaslanacaq.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Sharpley, R. (2002). *Rural Tourism: An Introduction*. In *Rural Tourism and Sustainable Rural Development* (pp. 1-17). Channel View Publications.
2. Roberts, L., & Hall, D. (2001). *Rural Tourism and Recreation: Principles to Practice*. CABI Publishing.
3. Goodwin, H., & Kent, P. (2003). *Tourism and Rural Development: The Importance of Place*. International Journal of Tourism Research, 5(4), 243-256.
4. Koutsou, S., & Stathopoulou, S. (2010). *Rural Tourism in Europe: Trends and Developments*. In *European Tourism: A Handbook* (pp. 389-405). Routledge.
5. Pavlovich, K. (2003). *Tourism and Community Development: Issues and Insights*. Tourism Management, 24(2), 113-125.

DEVELOPMENT LEVEL OF RURAL TOURISM IN COUNTRIES OF THE WORLD

SUMMARY

Rural tourism has become popular worldwide in recent years and has become an important type of tourism. This type of tourism allows people to live in natural environments and rural areas, away from city life, and to get to know rural life and culture more closely. The development of rural tourism has provided significant social and economic benefits in many countries. While rural tourism has become an important part of the economy in some countries, it is still in the development stage in others.

Rural tourism is a type of tourism that offers tourists different and unique experiences by using natural resources and experiencing rural culture, traditions, and local lifestyles. This form of tourism is developing especially in areas where agriculture, animal husbandry, nature walks, rural life, local crafts, and traditional food culture are presented. The level of development of rural tourism, depending on many factors, is at different stages of development in different regions of the world. This article will examine the level of development of rural tourism in countries around the world, as well as the factors affecting the development of rural tourism in different regions.

Keywords: *rural tourism, countries around the world, level of development, factors, benefits.*